

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4959/2022
11.03.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелене Ивановић, председника већа, Жељка Шкорића и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Невен Себастијановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства правде, Високог савета судства, Београд, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4809/21 од 25.11.2021. године, у седници већа одржаној 11.03.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 4809/21 од 25.11.2021. године и предмет враћа другостепеном суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4809/21 од 25.11.2021. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 2251/20 од 07.07.2021. године и одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му исплати накнаду за коришћење смештаја, и то, за период од 01.04.2015. године до 01.09.2017. године, исплати месечни износ за сваки месец на име закупнине стана од по 150 евра месечно, што укупно чини износ од 4.350,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу који прописује Народна банка Србије на дан исплате са есконтном каматном стопом на наведени износ који прописује Народна банка Србије почев од 13.04.2018. године као дана утужења, па до коначне исплате. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка из става другог изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 2251/20 од 07.07.2021. године и одбијен захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му надокнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 94.100,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 6.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 18.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из

члана 374. став 1. у вези члана 383. став 4. Закона о парничном поступку и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23 - други закона) – у даљем тексту: ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању у првостепеном поступку, тужилац је ступио на функцију и обавља дужност судије у Основном суду у Сремској Митровици дана ...2012. године. Почев од 01.02.2014. године тужилац је живео у ... на основу уговора о закупу стана и плаћао је месечно закупнину од 150 евра до 01.09.2017. године, када је његова супруга купила стан. Тужилац се 11.02.2014. године обратио Основном суду у Старој Пазови захтевом за накнаду трошкова смештаја и наставак исплате утврђених трошкова превоза ради посете породици, у коме је навео да је 01.01.2014. године упућен на рад из Основног суда у Сремској Митровици у Основни суд у Старој Пазови, где обавља дужност судије. О том захтеву Основни суд у Старој Пазови није одлучио. Цена једнокреветне собе у складу са потврдом хотела „Вила Сунце“ из Старе Пазове износи 3.610,00 динара за једну ноћ.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је на основу члана 172. Закона о облигационим односима у вези члана 3. Уредбе о накнадама и другим примањима изабраних и постављених лица у државним органима, усвојио тужбени захтев тужиоца.

Другостепени суд је преиначио пресуду првостепеног суда и одбио тужбени захтев тужиоца, налазећи да је на правилно утврђено чињенично стање првостепени суд погрешно применио материјално право. Наиме, у конкретном случају се тужилац писаним путем, дана 11.02.2014. године, обратио в.ф. председника Основног суда у Старој Пазови захтевом за накнаду трошкова смештаја. Међутим, сходно правилу о терету доказивања из члана 231. ЗПП, тужилац није доставио одговор надлежног руководиоца по поднетом захтеву, нити је доказао да је због „ћутања администрације“ покренуо управни спор, па, према оцени другостепеног суда, у ситуацији када му није признато право на накнаду по овом основу он не може са успехом тражити исплату по том основу. У побијаној пресуди је констатовао и да о законитости појединачног акта којим је одлучено о праву изабраног и постављеног лица не одлучује суд опште надлежности, већ Управни суд по тужби у управном спору, а да прописани поступак садржи и право на правно средство у случају тзв. „ћутања управе“, према одредбама чл. 15. и 19. Закона о управним споровима („Службени гласник РС“, број 111/09). Закључио је да је у парници суд једино надлежан да одлучује о захтеву за накнаду штете због незаконитог и неправилног рада органа тужене у смислу члана 172. Закона о облигационим односима, а по основу одговорности правног лица за штету коју проузрокује његов орган уколико је исплату трошкова становања утврђеног појединачним коначним и правноснажним актом тужена неосновано обуставила или нередовно вршила.

Основано се, према становишту Врховног суда, ревизијом тужиоца указује на погрешну примену материјалног права у поступку пред другостепеним судом.

Према одредби члана 11. Закона о судијама („Службени гласник РС“, број 116/08 ... 40/15, 63/15 – Одлука УС, 106/15, 63/16 – Одлука УС, 47/17, 76/21), судија остварује права из радног односа у складу са прописима који уређују права из радног односа изабраних лица, ако овим законом није друкчије одређено.

Према члану 3. Уредбе о накнадама и другим примањима изабраних и постављених лица у државним органима („Службени гласник РС“, бр. 44/2008-2. пречишћен текст, 78/2012-измене) изабрано лице или постављено лице у државном органу које нема решено стамбено питање у месту у коме ради, а коме није дат на коришћење службени стан нити му је на други начин обезбеђен смештај, има право на накнаду трошкова смештаја у висини разлике између стварних трошкова смештаја и висине трошкова које би имало да користи одговарајући службени стан. Стварни трошкови смештаја признају се највише до цене преноћишта у хотелу друге категорије (четири звезде).

Одредбама Закона о судијама („Службени гласник РС“, број 116/08 ... 40/15, 63/15 – Одлука УС, 106/15, 63/16 – Одлука УС, 47/17, 76/21) који се примењује у конкретном случају, нису била посебно уређена питања која се односе на врсте накнаде и других примања на које судија има право у току обављања судијске функције, већ ова права, према одредби члана 11. наведеног закона, судије остварују у складу са прописима који уређују права из радног односа. Право на накнаду трошкова смештаја изабраног лица или постављеног лица у државном органу, па и судије, као и услови за остваривање тог права, прописани су одредбом члана 3. Уредбе о накнадама и другим примањима изабраних и постављених лица у државним органима.

Следом наведеног, у конкретном случају се не решава о одређеном праву у каквој управној ствари, па се не може као правно утемељено прихватити закључивање другостепеног суда у побијаној пресуди да о том праву не одлучује суд опште надлежности, већ Управни суд по тужби у управном спору, а који поступак у одредбама чл. 15. и 19. Закона о управни споровима познаје и институт „Ћутање управе“.

У поновном поступку, другостепени суд ће уважавајући напред изнето становиште, на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилном применом материјалног права, донети нову и закониту одлуку.

Из наведених разлога, Врховни суд је, применом члана 416. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелена Ивановић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић